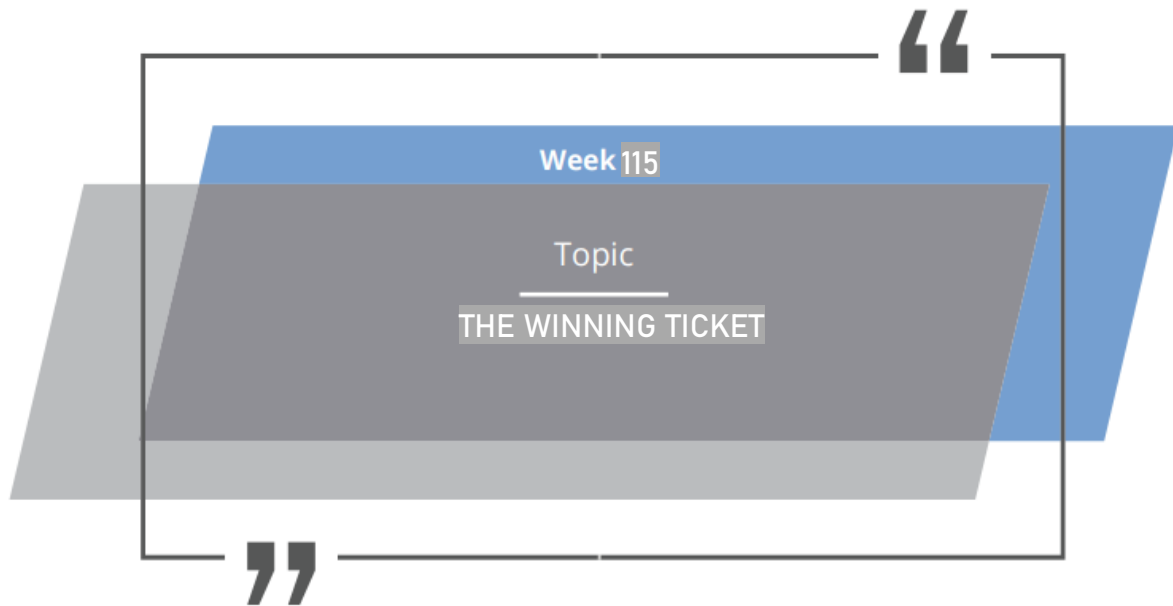

Lottery Ticket Winner

לעילוי נשמת רחל בת יפה

Question:

It happened in Massachusetts in a store called “Lucky Spot.”

A woman, Lea Rose Fiega, had tried to throw out a lottery ticket worth \$1 million but had thought that it was a loser. She did not fully scratch off the ticket.

“I was in a hurry, on lunch break, and just scratched it real quick, and looked at it, and it didn’t look like a winner, so I handed it over to them to throw away,” Fiega said Monday.

The ticket sat in the store for 10 days until Abhi Shah, son of the store owners, noticed the not fully scratched off ticket.

“I scratched the number, and it was one million dollars underneath,” Shah told a local TV station.

WHAT IS THE HALACHA? Who knew that the million-dollar lotto case would involve such a classical halachic debate?

The family knew that the ticket belonged to Fiega but was not sure what to do. Ultimately, they decided to give it back to her. Our question, however, is what is the halacha in such a case?

Answer: is that it is complicated and seems to involve a debate between the Ketzot and the Netivot.

The Mitzah of Hashavat Aveda (returning a lost object):

"וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדֹת אֲחִידָה אֲשֶׁר תִּאֲבֹד מִמֶּנּוּ וּמִצָּאֵתָהּ"

The obligation to return is only if he loses it, however if he intentionally throws it away, there is no mitzvah of Hashavat Aveda.

גמרא בבא מציעא דף כה: מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו מגולה נוטל ומכריז:

ורמינהו מצא כלי טמון באשפה נוטל ומכריז שכן דרך אשפה לפנות? אמר **רב זביד** לא קשיא הא בכובי וכסי הא בסכיני והמניק, בכובי וכסי לא יגע בסכיני והמניק נוטל ומכריז. רב פפא אמר הא והא בכובי וכסי ולא קשיא כאן באשפה העשויה לפנות כאן באשפה שאינה עשויה לפנות.

אשפה העשויה לפנות אבידה מדעת היא? אלא באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה

§ The mishna teaches: In a case where **one found a vessel in a garbage dump, if it is concealed, he may not touch it**, as a person certainly concealed it there. If it is **exposed**, the finder **takes** the item **and proclaims** his find. The Gemara **raises a contradiction** from a *baraita*: If one **found a vessel concealed in a garbage dump**, the finder **takes** the item **and proclaims** his find, **because** it is **routine for a garbage dump to be cleared**. Therefore, presumably it was not placed there; rather, it is a lost item and one is obligated to proclaim his find.

Rav Zevid said that this is **not difficult**: This mishna is referring **to containers or cups**. That *baraita* is referring **to knives or a fork [vehamnuk]**. The Gemara elaborates: In the case of **containers or cups**, which are large, it is inconceivable that they fell there inadvertently, so **he may not touch** them. In the case of **knives or forks**, which are small, there is room for uncertainty as to whether it was placed there or whether it fell, so the finder **takes** the item **and proclaims** his find.

Rav Pappa said: Both **this baraita and that** mishna are referring **to containers and cups**, and nevertheless, it is **not difficult**: **Here**, the *baraita* is referring **to a garbage dump that is designed to be cleared**; therefore, he must take the vessel and proclaim his find to prevent it from being cleared with the garbage. **There**, the mishna is referring **to a garbage dump that is not designed to be cleared**; as it is possible that the owner placed it there, the finder may not touch it.

The Gemara asks: How could one be obligated to proclaim his find of a vessel in a **garbage dump that is designed to be cleared**? Even if the owner of the vessel concealed it there, it is a **deliberate loss** and the owner renounced ownership of the vessel. The Gemara answers: **Rather**, the *baraita* is referring to a **garbage dump that is not designed to be cleared**, and the owner of the land **reconsidered** and decided **to clear it**.

There is a fascinating debate between the Tur and the Rambam (CM 261:4) in regard to someone who throws his wallet in the public thoroughfare. Is it hefker – ownerless, like the Tur and the Ramah hold? Or is it considered a lost object:

טור חושן משפט הלכות אבידה ומציאה סימן רסא

אבידה מדעת היא ואין חייב ליטפל בה וכתב הרמב"ם אף על פי שאין לרואה ליטלה לעצמו מ"מ אין חייב ליטפל בה וכ"כ הרמ"ה ואין נראה כן דאבידה מדעת הוי הפקר

שולחן ערוך חושן משפט הלכות אבידה ומציאה סימן רסא

סעיף ד

המאבד ממונו לדעת אין נזקקין לו. כיצד, הניח פרתו ברפת שאין לה דלת, ולא קשרה, והלך לו

וי"א דרפת לא מקרי אבידה מדעת וחייב להחזירה (טור). השליך כיסו ברשות הרבים והלך לו, ה"ז איבד ממונו לדעתו, ואף על פי שאסור לרואה דבר זה ליטול לעצמו, אינו זקוק להחזיר, שנאמר: אשר תאבד (דברים כב, ג), פרט למאבד לדעתו. וי"א דאבידה מדעת הוי הפקר וכל הקודם זכה

The position of the Rambam and the Shulchan Aruch, it is just that there is no obligation to return it, because the owner willingly threw it. The latter authorities hold that the finder may not take it because it is not considered Hefker – ownerless.

There is another relevant Gemorah in Keritut 24a, where there is a debate between Rav Yochanan and Raish Lakish regarding an ox that was killed and the owner relinquished ownership. Afterward, the witnesses testifying about the ox were found to be aidim zomemim – they were seen elsewhere – not at the place where they had given testimony that they were there. Was the relinquishing of ownership valid? Rav Yochanan rules that it nonetheless is considered relinquishes. Raish Lakish rules that it is an erroneous yei'ush and invalid.

הרי היא כמנחת קנאות דתניא **נמצאו**
עדיה וזממין מנחתה תצא לחולין רבי יוחנן
אמר יענה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו
לנדרה ורבי יוחנן נדמייה למנחת קנאות
לא דמי מנחת קנאות לא לכפרה קאמרי
אלא לברר עין אבל אשם תלוי לכפרה אתי
מתוך שלבו נקפו גומר ומקדישו אמר רבי
כרוספדאי אמר ר' יוחנן **ישור הנסקל שהחזיקו**
עודו כל המחזיק בו וזה בו אמר רבא
מסתברא מעמא דרבי יוחנן כגון דאמרי ליה
רבע שורו אבל אמרו איבע שורו הוא
בעצמו מידע ידיע דלא רבע ולא מפקר ליה
ושרו ומיית עדים ומאי שנא מהא דאמר

רבה בר אבתי אמר ר"ל¹⁰ עיר הנדחת שהוזנו ערית כל המחזיק בה¹¹ וזכה בה עיר
הנדחת דרבים נינהו כל חד אמר בדעתיה אנא לא חטאי אחרינא חטא ומפקר
ממונה אבל הכא בדרידיה תליא מילתא הוא בעצמו מדע דע דלא רבע ולא מפקר
ליה ושרח ומייתי עדים אמר ר"ל¹² העתן מתנה לחבירו ואמר הלה אי אפשר בה כל
המחזיק בה וזכה בה ומ"ש מהא דאמר רבה בר¹³ אבבה אמר רב ששת ואמרי
לה א"ר אבהו אמר רב ששת¹⁴ מקבל מתנה שאמר לאחר שבאת מתנה לידו מתנה
ו' תיבטל מבוטלת אי אפשר בה דבריו קיימן בבילה¹⁵ [היא] אינה מתנה לא אמר כלום
מיא

[illegible]

Having mentioned a case in which the witnesses of an ox condemned to be stoned are rendered *zomemin*, the Gemara cites another ruling regarding that case:

שור — R' Kruspedai said in the name of R' Yochanan: **הנסקל שהוזמו עריו** — **If the witnesses against the ox condemned to be stoned were rendered *zomemin*, כל המחזיק בו זכה בו** — **whoever seizes [the ox] acquires it.** Since the ox was forbidden for benefit, we may assume that the owner abandoned his ownership of it. Because it is ownerless, anyone can take possession of it.^[22]

22. R' Kruspedai discusses a case in which the witnesses are found to be *zomemin* after the court handed down its ruling condemning the ox to death. At that point, [the ox is forbidden for benefit, and the owner certainly despaired of ever being able to use it again. Therefore,] it may be assumed that he abandoned it to *hefker* (a state of ownerlessness). [Although the abandonment to *hefker* turns out to be a mistaken one, it still takes effect. For a discussion of this point see *Yerushalmi Bava Kamma* 4b. See also *Teshuvos*

The Gemara qualifies R' Yochanan's ruling:

בגון רבא — Rava said: **מסתברא טעמא דרבי יוחנן** — **R' Yochanan's reasoning is logical** **אמר רבא** — **where [the witnesses] said of [a person]: “His ox was sodomized.”**^[23] **אבל אמרו רבע שור** — **But where they said: “He sodomized his ox,” הוא** **בפעצמו מידע ידיע ולא רבע** — **he himself knows that he did not sodomize [the animal], and realizes that the witnesses are untruthful; ולא מפקר ליה** — **therefore, he does not abandon his ownership of [the animal], וטרח ומייתי עדים** — **but instead bothers to bring witnesses who will render the first pair *zomemin*.**^[24] Because he does not abandon the ox in that case, one who seizes it does not acquire it.

The Gemara questions Rava's statement:

ומאי שנא מהא דאמר רבה בר איתי אמר ריש לקיש — **But why is this different from that which Rabbah bar Issai said in the name of Reish Lakish? He said: עיר הנדחת שהוזמו** **כל המחזיק** — **If the witnesses against a subverted city were rendered *zomemin*,**

בה וְכֵה בֶּה — anyone who seizes property in [the city] acquires it. Since the property was forbidden for benefit, we may assume that the residents abandoned it; therefore, one who takes it may keep it for himself.^[25]

In the case of the subverted city, each individual resident knew that he did not sin. Nevertheless, it is assumed that the residents abandoned their property. The same should be true in the case of the condemned ox. Although the owner knew that no sin was committed, we should assume that he abandoned the ox. This contradicts the statement of Rava. — ? —

The Gemara differentiates between the case of the condemned ox and that of the subverted city:

עיר הנדחת דרבים נינהו — In the case of the subverted city, which has many [residents],
אֲחֵרִינָא חָטָא — אָנָּא לֹא חָטָא — “I did not sin, אֲחֵרִינָא חָטָא — each one says to himself:
אָמַר בְּדַעְתִּיהָ — but others did sin.” — **ומפקר ממוניה — Because he assumes that the city is truly subverted,**
he abandons his possessions.^[26] **אָבֵל הָבָא — But here (i.e. in the case of a condemned ox),**

דבדידיה תליא מילתא — where the matter depends upon him (i.e. upon whether he himself sinned), **הוא בעצמו מידע ידע דלא רבע — he knows of himself that he did not sodomize the animal;** **ולא מפקר ליה — therefore, he does not abandon** his ownership of it, **וטרח ומייתי עדים — but instead bothers to bring witnesses** who will render the first pair *zomemin*.

23. I.e. they testify that the ox was sodomized by someone other than the owner. In that case, the owner assumes that the witnesses are truthful. Therefore, once the court rules that the ox is to be stoned, he abandons it to *hefker* (*Rashi*). [An animal used in an act of bestiality is condemned to death (*Leviticus 20:15-16*).]

24. [*Aruch LaNer* points out an apparent contradiction in Rava's statements. Here Rava agrees that a person who knows the witnesses are lying will generally work to bring witnesses who will render the first pair *zomemin*. Yet, when Rav earlier employed similar reasoning with regard to the *asham talui* offering, Rava disputed him! See *Aruch LaNer* for several approaches to this difficulty; note, however, that some emend the earlier Gemara to read Rabbah in place of Rava (see *Shitah Mekubetzes §7*), in which case there is no contradiction. For further discussion, see *Kodshei David*; *Ner Tamid*; *Hagahos HaRadal*.]

25. If a majority of the residents of a Jewish city in Eretz Yisrael are persuaded by local residents to worship idols, the municipality is designated by the Great Sanhedrin as an עיר הנדחת, *a subverted city*. Those residents guilty of idolatry are beheaded (not stoned, the usual punishment for idolatry). The buildings in the town and the property of all its residents become prohibited for use, and must be destroyed by fire (see *Deuteronomy 13:13-19*).

26. In a subverted city, even the possessions of the righteous residents are forfeit, as is taught in *Sanhedrin 111b* (*Rashi*; see *Aruch LaNer*; see *Minchas Kohen*). Therefore, even one who himself did not sin abandons his possessions.

Most of the Poskim who deal with the Gemorah in Keritut distinguish between a lack of existent knowledge and something that developed afterward, such as that the aidim became invalid afterward:

שולחן ערוך חושן משפט הלכות מתנה סימן רמא סעיף ב

כל מחילה בטעות יכול לחזור בו, אפילו קנו מיניה

פתחי תשובה על שולחן ערוך חושן משפט הלכות מתנה סימן רמא סעיף ב

רק דבנידון דידן לא הוי מחילה בטעות כלל, דמחילה בטעות לא שייך אלא בשנתגלה להמוחל או לשניהם עכשיו דבר שהיה בשעת המחילה נעלם מהם, משא"כ ע"י דבר הנולד אחר המחילה, דאטו המוחל לחבירו בחזקת שהוא עני ואח"כ נפלה לו ירושה ונתעשר תהיה המחילה בטילה למפרע, זהו ודאי דבר שאין לו שחר כלל

These Poskim hold that if the yei'ush was on account of an error – it is not considered yei'ush.

THE KETZOT AND THE NETIVOT

קצות החושן סימן קמב

ולפי מ"ש בהגהת אשר"י שם בפרק איזהו נשך (סי' ל"ב) בטעמא דרב נחמן דסובר מחילה בטעות הוי מחילה אף על גב דקנין בטעות חוזר, דהיינו משום שהממון תחת ידו יש כח בידו לחזור כיון דבטעות הקנהו, והקדש נמי לא חייל בטעות כיון דבעינן שיגמור בלבו ואין זה גמר כיון דטעה כו', א"כ אדם שיש לו ממון ומוכר אותו לחבירו ומוחל לו אף על פי שהוא בטעות זכה חבירו, מידי דהוי אהפקירא בעלמא דחשיב הפקר, א"כ שכנגדו קנה ביאוש בעלים ע"ש. וביאור דברים, משום דיאוש אפילו בטעות מהני, דיאוש דאבידה נמי בטעות הוא דאילו הוי ידע היכן האבידה לא היה מייאש, וכיון דטעמא דמחילה בטעות לרב נחמן מהני היינו משום יאוש בעלים, א"כ הכא שפיר קאמר רב נחמן כי היכי דאת לא ידעת הוא נמי לא ידע וא"כ הו"ל מחילה בטעות, דהא מצד יאוש והפקר לא זכה רב ענן כיון דלא ידע הזוכה, ובהפקר היכא דסבר שהוא שלו לא קנה, ומצד דעת אחרת מקנה לא מהני דהו"ל מחילה בטעות והוא קנין בטעות דלא מהני:

Rav Aryeh Leib HaCohen Heller (1745–1812), author of the Ketzot HaChoshen, in CM 142:1, understands the Hagaot Ashri as holding at the end that a Yei'ush that was based upon an error is still considered Yei'ush. There are two elements involved in a transfer – the thoughts of the “giver away” and the thoughts of “the receiving party.” Granted that the “giver away” person’s thoughts may not be effective, but the thoughts of the “receiving party” do work – according to the Ketzot.

נתיבות המשפט ביאורים סימן קמב

לא נראה לי דבריו, דכיון דהוי הפקר ואם קדם אחר וזכה בו קנה, א"כ הכא עכ"פ כשנתוודע לזוכה, אם עשה בו קנין קודם המפקיר ודאי זוכה בו, וא"כ אמאי אמר רב נחמן דהדרא ארעא, היה לו לומר שכל הקודם וזוכה בו זכה בו, ומדאמר הדרא ארעא משמע דאפילו לא זכה בו המוחל עדיין לא יועיל בו קנין הזוכה קודם למפקיר, אלמא דסבר מחילה בטעות לא הוי מחילה והפקר כלל, ושפיר הקשו התוספות הא רב נחמן סבירא ליה בב"מ דהוי מחילה והפקר. ועוד, היעלה על הדעת שאם ידע כשהסיג גבולו והמסייע לא ידע דמהני מטעם מחילה בטעות. אלא העיקר כמ"ש (הרא"ש) [הגהות אשרי] דכשידע שנותן מה שהוא שלו, רק דטעה בדין כגון במוכר דבר שלא בא לעולם דבהיתירא אתי ליד זוכה מהני היאוש, אבל הכא דלא ידע המסייע כלל, הוי כלא ידע שנאבד ממנו וכיאוש שלא מדעת דמי, דהא באיסורא אתי לידיה

Rav Yaakov ben Yaakov Moshe Lorberbaum of Lissa (1760-1832), author of the Netivot HaMishpat, writes (CM 142:3), following the Rosh, on the other hand, would hold that it would not be effective and that there was always an obligation to return the item. He holds that an erroneous renouncement of ownership is not considered a renouncement. He rules with the Rosh's understanding of Rashi.

HOW DO WE HOLD?

ש"ך חושן משפט סימן רט

כ' הרא"ש פ' איזהו נשך דדוקא כשידע המוכר שתפס הלוקח ומטעם מחילה והבאתי דבריו לעיל סי' ס"ו סי"ז
והכי משמע מפירש"י והנ"י שם וכן מוכח בתוספות ובהגהות מרדכי שם ובתוספות פ' חז"ה דף מ"א בשם
רבינו תם וכן מוכח בהגהות אשרי שם ופ' חז"ה:

The Shach (CM 209:5) seems to hold with the Netivot's understanding, as does the Vilna Gaon (in CM 66:78).

KIM LI K'HANI POSKIM

קים לי כהני פוסקים

There is a concept in halacha that the person who is holding onto the item (מוחזק) can say, "I hold like the position of Posaik A – even if Posaik A is a minority opinion – as long as it does not go against the Shulchan Aruch or established halacha. This is called, "Kim Li."

The question is, does the position of the Shach, Vilna Gaon and Netivot, set aside that of the Ketzot to the point where Mr. Shah [store owner] would be unable to use Kim Li?

This question was posed to Rav Herschel Ausch Shlita, formerly the Av Beis Din of Dayan Roth zt"l. He ruled that in such a case, one cannot say Kim Li against these three Gedolei HaPoskim – notwithstanding that the Posaik one is holding with is the Ketzot.

BACK TO OUR BODEGA

If, however, the ticket was already thrown out and not found in a pile in the bodega – and it was lost to him and to all people, the halacha would be that the son of the owners could have kept the ticket. It is just that it would be lifnim m'shuras hadin, beyond the letter of the law – but the right thing to do – to give it back to her.

A STUDENT'S QUESTION

Let's say the store owner wants to give the money entirely to Tzedakah? Would the use of Kim Li, if it were applicable, be justified and warranted then? Rav Ausch explained that Kim Li means that it is entirely yours from the perspective of halacha. It would therefore be fully counted as Tzedakah and a Mitzvah to do.